

LOMNICE

Znak cechu malířů štítů

O TVORBĚ OBECNÍCH ZNAKŮ

Z poznání historického vývoje městských a obecních znaků lze ze skladby užitých znakových figur a dalších souvislostí odvodit pohnutky, stanovit příčiny a inspirace jejich volby. Můžeme je rozdělit do několika skupin. Vyjmenujeme jen některé.

Mnoho obecních znaků je odvozeno od znaků vrchností. Ať od znaku krále u měst královských, či od znaku šlechtického majitele, biskupa nebo církevní instituce u měst poddanských. Při jejich tvorbě bylo snahou navrhovatelů odlišit nějakým způsobem znak obce od znaku vlastníka. Stávalo se tak různými způsoby, jakými bylo přijetí pouhé části znaku, umenšení znakových figur, změna tinctur znakového pole či znamení, nebo doplnění další figurou nebo znamením atp.

Jinou skupinu tvoří znaky odvozené od přírodních podmínek. Například použitím figury kopce je charakterizováno prostředí, ve kterém obec leží. Vlnité břevno má obvykle souvislost s existencí vodního toku. Stejným způsobem vypovídá vyobrazení skály. Stromy mohou symbolizovat okolní lesy. Některá znamení ukazovala na převažující zaměstnání obyvatel. Proto se objevují ve znacích motivy zemědělské, vinařské, chmelařské, rybářské, hornické atd. Ve znacích se připomínaly i různé události.

Jednu z nejcennějších skupin jsou znaky ukazující užitými symboly na jméno obce. Tak jak je například jabloň ve znaku Jablonce nad Nisou, rak ve znaku Rakovníka, sova ve znaku Sovínek, či měsíc - luna ve znaku Loun. Takovým znakům se říká „znaky mluvící“.

Současné tendence ve tvorbě obecních znaků se přidrží již osvědčených metod a postupů. Přesto jsou některé figury pro obce bez statutu města nepoužitelné. Například hradby, jejichž fyzická existence byla vysoce ceněnou výsadou a pýchou každého města a zároveň jejich nejpřípadnějším symbolem.

Podvýbor pro heraldiku a vexilologii Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky preferuje u obcí znaky jednodušší, které více odpovídají původním praktickým funkcím znaků a také významu uživatele. Podoba navrženého znaku musí bezpodmínečně být v souladu s pravidly, zásadami a uzancemi heraldiky. Nemá kolidovat se znaky již v České republice užívanými. Má být jednoznačným a nezaměnitelným symbolem konkrétní obce.

Z HISTORIE OBCE

Následující řádky nemají ambici být vyčerpávajícím pojednáním o historii obce. Budou zmíněny především ty skutečnosti, které mohou být pro výběr heraldických figur do znaku obce inspirující.

První zmínka o Lomnici je v písemných historických pramenech učiněna v roce 1339. Tehdy od krále Jana Lucemburského přijal Mikuláš Winkler, bratr Trosta z Kynšperka, jako manství městečko Falknov (Sokolov) se statkem Lomnice. Mikuláši Winklerovi postoupil uvedený majetek Jan Nothaft (+ 1354). Po Mikulášovi Winklerovi dědil jeho syn Tomáš. Ten však neměl dědice a tak se do držení Sokolova dostal jeho strýc Trost z Kynšperka, který v roce 1363 postoupil získaný majetek králi a císaři Karlovi IV. Tím se Sokolov s příslušenstvím stal komorním statkem a byl připojen ke královskému hradu Loket. Sokolov byl králi pak zastavován. Někdy v polovině 15. století se dostal do dědičného držení Šlikům.

Před rokem 1480 byl vlastníkem Sokolova Mikuláš Šlik, který zde vystavěl zámek. Zemřel v roce 1522 a dědicem se stal syn Volf. Příští století zde hospodařili jeho dědicové. Jan Albin Šlik se aktivně účastnil stavovského povstání v letech 1618 – 1620. Po bitvě na Bílé hoře byl jako volený stavovský zemský direktor souzen, shledán vinným a 5. dubna 1621 hrdelní komisí odsouzen ke ztrátě hrdla, cti a statků. Protože utekl ze země a nebyl zatčen, tak byl dán do klatby a jeho jméno přibito na šibenici. Císařskou rezolucí z 27. září 1627 byl bývalý majetek Jana Albina Šlika postoupen Otovi z Nostic. A to statek Doupov a panství Sokolov, jehož součástí byla i část vsi Lomnice. V držení Nosticů zůstal Sokolov a s ním i Lomnice až do konce patrimoniální správy v roce 1850, kdy správa vrchnostenská byla nahrazena správou státní zřízením okresních úřadů. Nosticové byli i nadále držitelé velkostatku.

Lomnice nebyla celá v držení Šliků, protože se jako držitelé dvora a rytířského statku připomínají příslušníci rodu Vorreiterů (Sebald - 1523, Merten – 1525, Christof – 1568). V roce 1568 Kryštof Vorreiter z Lipnice prodal svůj statek v Lomnici Šlikům.

V Lomnici stojí původem gotický a později mnohokrát přestavovaný kostel sv. Jiljí. Připomíná se již v roce 1361 jako farní. Právo podací (tj. jmenovat (podávat) faráře) uplatňovali dílem český král a dílem Nothaftové sezením na Falknově a Kynžvartě. V letech 1371 – 1412 podával faráře do Lomnice pouze český král. Ten právo podací postoupil jako léno držitelům hradu Boršengrýn (resp. Kynžvart), jak svědčí zápis z roku 1392 (tehdy Zikmund Huller), V roce 1400 podával faráře do Lomnice Hynčik Pluh z Rabštejna na Kynžvartě. Kynžvart se pak dostal do majetku pánů z Plavna, kteří drželi také hrad Bečov a jako jeho vlastníci podávali faráře i do Lomnice (pak i Šlikové). Fara v průběhu třicetileté války zanikla a byla v roce 1661 obnovena, ale od roku 1672 podřízena sokolovskému arciděkanství. Fara byla znovu zřízena až v roce 1852.

O JMÉNU

V průběhu historie bylo možné zaznamenat následující podoby názvu obce: *Lompcz* (1339), *in Lompez* (1361), *in Lompnicz* (1364), *in Lonycz* (1365), *Lomnicz* (1369 – ok. 1405), *zu Lobnycz* (1392), *Lamptz* (1397), *in Lompcz* (1412), *zu Kirchenlampcz* (1429), *Lamptz*, *Nothaftisches Lehen* (1454), *Lamtz* (1464), *zu Lamnicz* (1522), *Lamptz* (1523), *Lambcz* (1525), *Lompcz* (1525), *ve vsi Lobs*, *ve vsi Lomniczy* (1553), *zu Lamptz* (1568), *Lambnitz* (1587), *Landtz* (1654), *Lanz*, *ehedem Lambs am Bache gleiches Namens* (1758), *Lanz*, *Dorf an dem Lanzer Bache* (1847), *Lomnice*, *Lanz* (1854 úředně česky a německy). Jazykovědci vykládají význam názvu obce takto: Tato ves dostala jméno Lomnice podle potoka, nad nímž byla založena, jak svědčí i jeho jméno Lanzbach. Místní jméno Lomnice je odvozeno zpodstatňující příponou *-ice* ze staročeského přídavného jména *lomná*, tj. „voda lomozná, hlučná, popřípadě vytékající z lomů nebo s tokem lomeným“. Lomnici u Sokolova bude nejlépe vyhovovat výklad o „lomeném“ potoku.

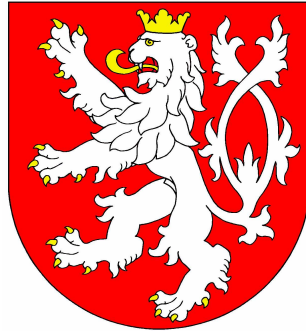

Svatý Jiljí
(kresba Zdirad Čech)

O SVATÉM JILJÍ

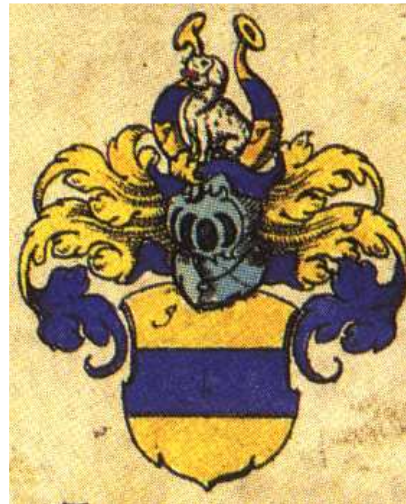
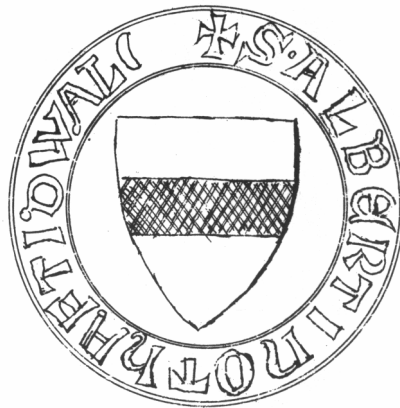
Sv. Jiljí, kterému je zasvěcen lomnický gotický kostel, žil na přelomu 7. a 8. století jako poustevník ve francouzské Provinci. Podle legendy se živil mlékem laně. Později založil nedaleko města Arles klášter, na jehož místě bylo nad jeho hrobem zřízeno opatství Saint-Gilles. Ke světcovým předním atributům patří laň, jelení paroží a šíp. Vše se váže k legendě, která vypráví jak král při lovu v místě kde žil poustevník Jiljí, vystřelil z kuše či luku do houští na laň, či jelena a pak na mýtině zastihl světce, jak vlastním tělem chrání laň (jelena) a má oním vystřeleným šípem probodenou dlaň a lovecké psy nějakou zázračnou silou drží mimo dosah zvířete.

O ERBECH ČESKÉHO KRÁLE, NOTHAFTŮ, ŠLIKŮ A NOSTICŮ

Erb českého krále
(kresba Stanislav Kasík)

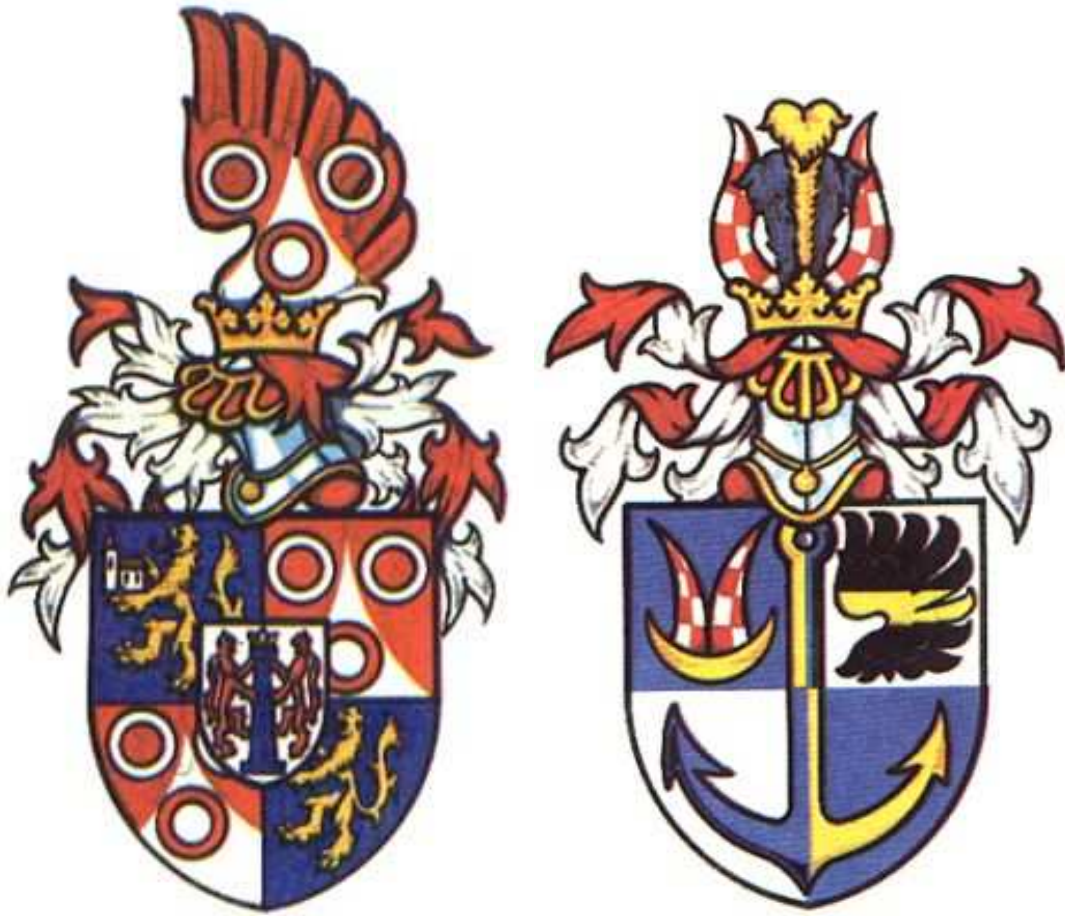
Za vlády Přemysla Otakara II. došlo ke konstituování znaku Českého království, kterým byl stříbrný, dvouocasý, zlatě korunovaný a ozbrojený lev v červeném štítu. Barvami českého krále, království, Čech a nakonec i barvami národními se staly červená a bílá.

Vlevo pečeť Albrechta Nothafta z r. 1298 (kresba August Sedláček)
Vpravo erb Nothaftů (kresba Johann Siebmacher)

Nothaftové patřili k nejstarším a nejmocnějším ministeriálním rodům, které ve 13. století podílely na kolonizaci Chebska. Nothaftové drželi hrad Wildstein (Skalná). Jejich rodovým erbem byl zlatý štít s modrým břevnem (tak Johann Siebmacher, *New Wapenbuch*, Nürnberg 1605, tab. 78). Ve znaku obce Skalná (okr. Cheb) je erb Nothaftů uváděn jako stříbrný štít s černým břevnem. Tuto kombinaci heraldických tinctur lze mít za chybnou. Znak Skalné vznikl někdy ve 30. letech 20. století. Nebyl nikdy oficiálně schválen k užívání (tehdy v kompetenci ministerstva vnitra). Protože pro barevnost nothaftovského erbu nebyla žádná opora v české heraldické literatuře, tak barevnost skalského znaku byla určena na základě chybné interpretace pečeti Albrechta Nothafta z roku 1298 a 1317, kde je hladký štít s břevnem pokrytým kosmým a šikmým šrafováním (mřežováním). Hladký štít byl zcela nepřesně a chybně posouzen jako stříbrný a mřežování jako černá barva a to na základě způsobů grafického vyjádření heraldických tinctur, které však bylo ustáleno až v 18. století, ale to neexistovalo na přelomu 13. a 14. století,

z kterého pochází pečeť Albrechta Nothafta.

Vlevo erb Šliků, vpravo Nosticů
(kresba Jiří Louda)

Šlikové (Schlick) původem ze Saska patřili k chebskému městskému patriciátu. Díky Kašparovi Šlikovi (+ 1449), který získal universitní právní vzdělání v Bologni a stal se významným královským a císařským úředníkem Zikmunda Lucemburského, se rod významně povznesl a zařadil se mezi přední rody království. S povýšením do hraběcího stavu (1437 říšský hraběcí stav „zu Bossano“) a po obdarování panství Holíč (1438) získal Kašpar Šlik pro svůj rod i polepšení rodového erbu. Ve složitém čtvrceném štítě se středním štítkem se původní rodový erb uplatnil ve 2. a 3. poli, které bylo červené se stříbrným hrotem a v každém poli kruh opačných barev.

Nosticové (Nostitz) pocházeli z Horní Lužice, kde se připomínají již ve 13. století. V první polovině 16. století se dostávají do Čech, kde jsou přijati do českého panského stavu (1631 linie Rieneck, 1651 říšský hraběcí stav Nostitz-Rieneck). Jejich základním rodovým erbem byl v modrém štítě zlatý stoupající půlměsíc a k němu nahoře přiléhající vztyčené odkloněné stříbrno-červeně šachované kančí zuby. Uvedená znamení se uplatnila v 1. poli složitého hraběcího erbu.

Znak

V červeno-zlatě polceném štítě vpravo stříbrný vztyčený šíp, vlevo modré břevno.

Šíp je atributem sv. Jiljí, kterému je zasvěcen lomnický kostel. Levá polovina štítu je vlastně erbem Nothaftů, s kterými jsou spojeny nejstarší zmínky o Lomnici v historických pramenech. Modré břevno lze vyložit jako symbol vody, potoka, říčky – tedy Lomnického potoka, podle kterého se ves jmenuje. Červená a stříbrná užitá v pravém poli jsou také tinkturami českých králů, kteří byli vlastníky vsi ve 14. století, stejně jako jsou tinkturami Šliků, vlastníků ve století 16.. Modrou a zlatou lze nalézat v erbu Nosticů, vlastníků s nejdelší tradicí, trvajícím více jak čtvrt století.

Vlajka

List tvoří červený žerďový pruh široký jednu třetinu délky listu a tři vodorovné pruhy, žlutý, modrý a žlutý. V žerďovém pruhu bílý šíp s hrotem k hornímu okraji listu.

Vlajka opakuje podobu znaku.

Velikost vlajky je dána poměrem šířky listu k jeho délce 2 : 3.